

Kommenteret straffelov

11. udgave

Speciel del

Med kommentarer af
Gorm Toftegaard Nielsen
Thomas Elholm
Morten Niels Jakobsen

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Gorm Toftegaard Nielsen, Thomas Elholm og Morten Niels Jakobsen
Kommenteret straffelov
Speciel del

11. udgave, 1. oplag

© 2017 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Omslag: Morten Lehmkuhl
Tryk: Clemensstrykkeriet

Printed in Lithuania 2017
ISBN 978-87-574-3361-6

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Gothersgade 137
1123 København K

Telefon: 39 13 55 00
e-mail: forlag@djoeef.dk
www.djoeef-forlag.dk

Indholdsfortegnelse

Forord	15
Kapitel 12. Landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed	17
§ 98. Angreb mod statens integritet og suverænitet	19
§ 99. Krænkelser af de øverste statsmyndigheders bestemmelsesfrihed ved udenlandsk bistand	21
§ 100. Tilskyndelse til fjendtlighed mod staten eller til fremmed indblanding	22
§ 101. Femte kolonne-virksomhed	23
§ 101 a. Tilslutning til fjendtlig væbnet styrke	24
§ 102. Anden bistand til fjenden under krig eller besættelse	31
§ 103. Misligholdelse af visse kontrakter i anledning af krig eller krigstrussel	34
§ 104. Erhvervsmæssigt samarbejde med fjendtlig krigs- eller besættelsesmagt	34
§ 105. Krænkelser af danske myndigheder ved udnyttelse af forbindelse til besættelsesmagt m.v.	36
§ 106. Diplomatisk landsforræderi	37
§ 107. Spionage	37
§ 108. Anden ulovlig efterretningsvirksomhed	39
§ 109. Kvalificeret krænkelser af tavshedspligt i offentlig tjeneste og hverv	41
§ 110. Dokumentfalsk m.v. af betydning for statens sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede magter	42
§ 110 a. Ulovlig fotografering eller anden gengivelse af visse militære anlæg og forhold m.v.	43
§ 110 b. Neutralitetskrænkelser mod den danske stat	44
§ 110 c. Strafforhøjelse for overtrædelse af bestemmelser uden for straffeloven vedrørende statens forsvar m.v.	45

Indholdsfortegnelse

§ 110 d. Strafforhøjelse for visse angreb mod fremmed statsoverhoved m.v.	47
§ 110 e. Offentlig forhånelse af fremmed nation m.v.	48
§ 110 f. Påtale vedrørende forbrydelserne i kapitel 12	49
Kapitel 13. Forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv.	51
§ 111. Handlinger, der sigter til at forandre statsforfatningen	52
§ 112. Kongedrab	53
§ 113. Angreb mod Folketingets sikkerhed og frihed m.v.	53
§ 114. Terrorismen	55
§ 114 a. Andre terrorlignende handlinger	63
§ 114 b. Finansiering af terrorvirksomhed	66
§ 114 c. Hvervning til terrorisme	69
§ 114 d. Træning, instruktion og anden oplæring til terrorisme m.v.	72
§ 114 e. Fremme af terrororganisations virksomhed	74
§ 114 f. Anden deltagelse i eller væsentlig økonomiske støtte til visse grupper	77
§ 114 g. Anden deltagelse i ulovlig militær organisation eller gruppe	78
§ 114 h. Spredning af masseødelæggelsesvåben	78
§ 114 i. Modtagelse af økonomisk støtte fra en terrorgruppe	80
§ 114 j. Forbud mod indrejse i visse konfliktområder	81
§ 115. Strafforhøjelse for visse forbrydelser mod danske statsoverhoveder	83
§ 116. Hindring af valg til Folketinget m.v.	84
§ 117. Utilbørlig påvirkning af valg til Folketinget m.v.	85
§ 118. Visse handlinger foretaget med det formål at øve indflydelse på offentlige anliggender	86
§ 118 a. Påtale vedrørende §§ 111-115 og 118	87
§ 118 b (Ophævet)	88
Kapitel 14. Forbrydelser mod den offentlige myndighed mv.	89
§ 119. Vold eller trussel mod personer i offentlig tjeneste eller hverv	90
§ 119 a. Chikane af personer i offentlig tjeneste eller hverv	99

Indholdsfortegnelse

§ 120. Undladelse af at efterkomme påbud ved opløb, hvor overtrædelse af § 119 finder sted	101
§ 121. Verbale overfald på personer i offentlig tjeneste eller hverv	103
§ 122. Aktiv bestikkelse	106
§ 123. Påvirkning af vidner	110
§ 124. Hindring af straffuldbyrkelse m.v.	113
§ 125. Unddragelse af strafforfølgning/tilintetgørelse af bevismateriale	119
§ 125 a. Overbygningsbestemmelse – menneskesmugling	122
§ 126. Hærværk på segl eller mærke anbragt ved offentlig foranstaltninger m.v.	124
§ 127. Unddragelse af værnepligten	125
§ 128. Hvervning til fremmed krigstjeneste	127
§ 129. Uberettiget offentlig meddelelse om valghandlinger og stemmeafgivning m.v.	128
§ 129 a. Misbrug af mødeoffentlighed m.v.	131
§ 130. Udøvelse af offentlig myndighed, der ikke tilkommer den pågældende	132
§ 131. Foregivelse af offentlig myndighed m.v.	133
§ 132. Retsstridig benyttelse af kendetegn m.v., der er forbeholdt offentlig myndigheder m.v.	136
§ 132 a. Deltagelse i ulovlig forening	137
Kapitel 15. Forbrydelser mod den offentlige orden og fred	139
§ 133. Farligt opløb	139
§ 134. Ufarligt opløb	141
§ 134 a. Deltagelse i slagsmål på offentligt sted eller grov ordensforstyrrelse	142
§ 134 b. Maskeringsforbud	144
§ 135. Falsk alarm	146
§ 136. Offentlig tilskyndelse til forbrydelse m.v.	148
§ 137. Forhindring af offentlig sammenkomst m.v.	151
§ 138. Farefremkaldelse på grund af beruset tilstand	152
§ 139. Krænkelser af gravfreden og usømmelig behandling af lig m.v.	155
§ 140. (Ophævet)	156
§ 141. Pligt til anmeldelse eller forebyggelse	156
§ 142. Hjælpepligt	158
§ 143. (Ophævet)	159

Indholdsfortegnelse

Kapitel 16.	Forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv mv.	161
§ 144.	Passiv beskikkelse	165
§ 145.	Privat vinding for tjenestehandling, skat eller afgift, som ikke skyldes	168
§ 146.	Uretfærdighed ved en sags afgørelse eller behandling	169
§ 147.	Ulovlige midler til at opnå tilståelse, forklaring eller tvangsindgreb	170
§ 148.	Formalitetsfejl	171
§ 149.	Fangeundvigelse m.v.	172
§ 150.	Stillingsmisbrug/tvang	173
§ 151.	Medvirken til underordnedes forbrydelse	174
§ 152.	Overtrædelse af tavshedspligt	175
§ 152 a.	Tavshedspligt – opgaver, der udføres efter aftale med offentlig myndighed	181
§ 152 b.	Tavshedspligt – offentlig beskikkelse	182
§ 152 c.	Tavshedspligt – medhjælper	184
§ 152 d.	Udnyttelse af brud på tavshedspligten	184
§ 152 e.	Undtagelser til tavshedspligten	186
§ 152 f.	Påtaleregler for tavshedspligtsreglerne	188
§ 153.	(Ophævet)	189
§ 154.	(Ophævet)	189
§ 155.	Tjenestemisbrug	189
§ 156.	Tilsidesættelse af tjenesteplichter m.v.	192
§ 157.	Tjenesteforsømmelse m.v.	194
§ 157 a.	Skærpede omstændigheder – tortur	196
§ 157 b.	Udenlandsk eller international offentlig tjeneste .	199
Kapitel 17.	Falsk forklaring og falsk anklage	201
§ 158.	Falsk forklaring for retten	202
§ 159.	Straffrihed for sigtede og vidneudelukkede mv. ..	206
§ 160.	Grov uagtsom falsk forklaring	211
§ 161.	Falsk erklæring på tro og love til offentlig myndighed mv.	212
§ 162.	I øvrigt urigtig pligtig erklæring	214
§ 163.	I øvrigt til brug i retsforhold afgiver urigtig forklaring eller uden at have viden om forholdet .	218
§ 164.	Urigtig oplysning med forsæt til uskyldig sigtes mv.	221
§ 164 a.	Undlader at oplyse om uskyldig sigtet mv.	225
§ 165.	Falsk anmeldelse	226

Indholdsfortegnelse

Kapitel 18.	Forbrydelser vedrørende betalingsmidler	229
§ 166.	Pengefalsk	231
§ 167.	Udgivelse af falske penge	232
§ 168.	Formodet falske penge	234
§ 169.	Genstande som ligner penge eller visse værdipapirer	234
§ 169 a.	Falske elektroniske penge	235
§ 170.	Uautoriserede betalingsmidler	237
Kapitel 19.	Forbrydelser vedrørende bevismidler	239
§ 171.	Dokumentfalsk	239
§ 172.	Straffen for dokumentfalsk	255
§ 173.	Dokument med svigagtigt opnået underskrift	257
§ 174.	Dokument brugt vedr. en anden person end den rette	258
§ 175.	Urigtig erklæring i offentlig dokument eller bog mv.	260
§ 176.	Genstande, som uberettiget er forsynet med stempel eller mærke	263
§ 177.	Uægte stempelmærker mv.	265
§ 178.	Bortskaffelse af tjenligt bevismiddel	266
§ 179.	Falske skelsten mv.	267
Kapitel 20.	Almenfarlige forbrydelser	269
§ 180.	Brandstiftelse med livsfare eller omfattende ødelæggelse	270
§ 181.	Anden brandstiftelse	275
§ 182.	Uagtsom brandstiftelse	279
§ 183.	Sprængning mv. med subjektivt overskud	280
§ 183 a.	Kapring af fly, skib mv.	283
§ 184.	Anden forstyrrelse af sikkerheden ved transportmidler	285
§ 185.	Undlader efter evne at afværge en række ulykker	287
§ 186.	Forårsagelse af alvorlig mangel på drikkeligt vand	288
§ 187.	Forgiftning af fødevarer mv.	289
§ 188.	Udbredelse af sundhedsfarlige varer	291
§ 189.	Uegnede eller farlige lægemidler	291
§ 190.	Tilsvarende fare for husdyr	292
§ 191.	Narkotikaforbrydelser	293
§ 191 a.	Dopingmidler	301

Indholdsfortegnelse

§ 192.	Overtrædelse af love om smitsomme sygdomme	302
§ 192 a.	Våbenbesiddelse mv. under særligt skærpende omstændigheder	304
§ 192 b.	Radioaktive stoffer	315
Kapitel 21.	Forskellige alment skadelige handlinger	321
§ 193.	Forstyrrelse af samfærdselsmidler, kommunikation mv.	321
§ 194.	Ødelæggelse af offentlige mindesmærker	324
§ 195.	Forfalskede levnedsmidler	325
§ 196.	Særlige overtrædelser af miljølovgivningen	326
Kapitel 22.	Betleri og skadelig erhvervsvirksomhed	329
§ 197.	Betleri	329
§ 198.	(Ophævet)	331
§ 199.	(Ophævet)	331
§ 200.	(Ophævet)	332
§ 201.	(Ophævet)	332
§ 202.	(Ophævet)	332
§ 203.	Hasardspil og væddemål	332
§ 204.	Lokaler mv. til hasardspil	336
§ 205.	(Ophævet)	337
§ 206.	(Ophævet)	337
§ 207.	(Ophævet)	337
Kapitel 23.	Forbrydelser i familieforhold	339
§ 208.	Bigami	339
§ 209.	(Ophævet)	342
§ 210.	Blodskam	342
§ 211.	(Ophævet)	345
§ 212.	(Ophævet)	345
§ 213.	Vanrøgt af ægtefælle eller børn	345
§ 214.	(Ophævet)	348
§ 215.	Unddrager børn andens forældremyndighed	348
Kapitel 24.	Seksuallforbrydelser	355
§ 216.	Voldtægt	357
§ 217.	Flyttet til § 216	368
§ 218.	Samleje med sindssyg eller mentalt retarderet	368
§ 219.	Ved kriminalforsorgen, politiet mv. ansatte personers samleje med frihedsberøvede	370

Indholdsfortegnelse

§ 220.	Samleje med særligt udsatte »klienter«	373
§ 221.	Samleje ved forveksling med en anden	374
§ 222.	Samleje med barn under 15 år	375
§ 223.	Samleje med betroet person under 18 år	379
§ 223 a.	Flyttet til § 224	382
§ 224.	Medvirken til betalt samleje med person under 18 år	383
§ 225.	Andet seksuelt forhold end samleje	385
§ 226.	Pornografi med person under 18 år	388
§ 227.	Medvirkende og tilskuere til unges pornografiske optræden	391
§ 228.	Strafbar uagtsomhed ved en række seksualforbrydelser	393
§ 229.	(Ophævet)	394
§ 230.	(Ophævet)	394
§ 231.	(Ophævet)	395
§ 232.	Blufærdighedskrænkelser	395
§ 233.	Rufferi mv.	401
§ 233 a.	Utløbørligt at formå en til at have seksuelt forhold til en kunde	406
§ 234.	Salg af pornografisk materiale til unge under 16 år	407
§ 235.	Udbredelse, besiddelse eller køb af pornografiske visuelle gengivelser til unge	408
§ 235 a.	(Ophævet)	414
§ 236.	Opholdsforbud, boligforbud og kontaktforbud	415
Kapitel 25.	Forbrydelser mod liv og legeme	421
§ 237.	Manddrab	423
§ 238.	Barnedrab	426
§ 239.	Drab efter begæring	427
§ 240.	Aktiv dødshjælp	429
§ 241.	Uagtsom manddrab	431
§ 242.	(Ophævet)	438
§ 243.	(Ophævet)	438
§ 244.	Ordinær vold	439
§ 245.	Kvalificeret vold	446
§ 245 a.	Omskæring af kvinder	451
§ 246.	Særlig grov vold eller særlige alvorlige følger	453
§ 247.	Straffeforhøjelse: Gentagne lovovertrædelser	457
§ 248.	Vold under slagsmål	460

Indholdsfortegnelse

§ 249.	Uagtsom legemsbeskadigelse	461
§ 250.	Tilsidesættelse af hjælpepligten	464
§ 251.	Fareforvoldelse mod barn	467
§ 252.	Udsættelse af andre for livsfare	469
§ 253.	Passivitet i nødsituationer	476
§ 254.	Overlevering af våben til umyndige m.v.	481
§ 255	(Ophævet)	481
§§ 256-259	(Ophævet)	482
Kapitel 26.	Forbrydelser mod den personlige frihed	483
§ 260.	Ulovlig tvang	483
§ 261.	Frihedsberøvelse	489
§ 262	(Ophævet)	493
§ 262 a.	Menneskehandel	493
Kapitel 27.	Freds- og ærekrænkelser	501
§ 263.	Brevhemmeligheder m.v.	502
§ 263 a.	Uberettiget adgang til et informationssystem	510
§ 264.	Husfredskrænkelse	512
§ 264 a.	Uberettiget fotografering	519
§ 264 b	(Ophævet)	521
§ 264 c.	Efterfølgende medvirken	521
§ 264 d.	Udlevering af meddelelser m.v. af privat karakter	523
§ 265	(Ophævet)	530
§ 266.	Særlige grove trusler	530
§ 266 a.	Opfordringer til vold og hærværk	532
§ 266 b.	Racistiske udtalelser	533
§ 266 c.	Efterfølgende beskyldninger	538
§ 267.	Æreskrænkelse	539
§ 267 a	(Ophævet)	553
§ 268.	Bagvaskelse	553
§ 269.	Straffefrihedsgrund	554
§ 270.	Æreskrænkelse trods sandhedsbevis	568
§ 271.	Sandhedsbevisets udelukkelse	569
§ 272.	Strafbortfald trods æreskrænkelse	571
§ 273.	Mortifikation	572
§ 274.	Æreskændende udtalelser mod afdøde	576
§ 275.	Påtalereglerne	576
§ 275 a	(Ophævet)	579

Indholdsfortegnelse

Kapitel 28.	Formueforbrydelser	581
§ 276.	Tyveri	587
§ 277.	Ulovlig omgang med hittegods	597
§ 278.	Underslæb	600
§ 279.	Bedrageri	610
§ 279 a.	Databedrageri	619
§ 280.	Mandatsvig	621
§ 281.	Afpresning	625
§ 282.	Åger	629
§ 283.	Skyldnersvig	632
§ 284.	(Ophævet)(se § 290)	641
§ 285.	Normalstrafferammen for berigelsesforbrydelser	641
§ 286.	Strafferammen – særlig grov beskaffenhed	642
§ 287.	Strafferammen – mindre grove tilfælde	646
§ 288.	Røveri	647
§ 289.	Særlig grov skattesvig	653
§ 289 a.	EU-svig m.v.	656
§ 290.	Hæleri	660
§ 291.	Hærværk	666
§ 292.	Ødelæggelse m.v. af egne ting	672
§ 293.	Brugstyveri	673
§ 293 a.	Brugstyveri af motorkøretøj	677
§ 294.	Ulovlig selvtægt	679
§ 295.	Dæmning og faste indretninger	681
§ 296.	Overtrædelser af speciallovgivning vedrørende juridiske personer	682
§ 297.	Spredning af urigtige eller vildledende oplysninger, der kan påvirke prisen på varer, fast ejendom eller tilsvarende aktiver	686
§ 298.	Kreditsvig m.v.	687
§ 299.	Påførelse af betydeligt formuetab/returkommission	690
§ 299 a.	Overbygningsbestemmelse – erhvervshemmeligheder	694
§ 299 b.	Overbygningsbestemmelse – immaterielle rettigheder	695
§ 299 c.	Overbygningsbestemmelse – kartelaftale	700
§ 299 d.	Overbygningsbestemmelse – markedsm Manipulation m.v.	701
§ 300.	Krænkelser af kreditorernes ret	704

Indholdsfortegnelse

§ 300 a. Udnyttelse af andres manglende forretningskyndighed m.v.	706
§ 300 b. Udnyttelse af modpartens økonomiske vanskeligheder	708
§ 300 c. Ågerfordringer m.v.	709
§ 301. Fremstilling mv. af bestemte oplysninger til identifikation af et betalingsmiddel	711
§ 301 a. Ueberrettiget adgang til kommercielle informationssystemer	712
§ 302. Overbygningsbestemmelse – mangelfuld bogføring og regnskab m.v.	714
§ 303. Groft uagtsomt hæleri vedrørende berigelsesforbrydelser	716
§ 304. Ueberrettiget deltagelse i afstemning m.v.	718
§ 304 a. Bestikkelse af voldgiftsdommere	719
§ 305. Påtaleregler	720
Kapitel 29. Særlige bestemmelser om juridiske personer	723
§ 306. Selskabsansvar	723
Forkortelser	727
Stikordsregister	737

Forord

Denne kommentar til straffeloven er beregnet til brug for praktiserende jurister og for studerende. Sigtet har været at belyse de retsanvendelsesproblemer, som bestemmelserne rejser. Ved spørgsmål, om hvis løsning der i teori og praksis synes at være uenighed, er det i almindelighed tilstræbt at undgå en for bestemt stillingtagen. Trykt domspraksis er omtalt i det omfang, den tjener til belysning af retsanvendelsesspørgsmål. Derimod er praksis om valg og fastsættelse af sanktion kun taget med i begrænset omfang.

Kommentaren til §§ 98-121 og §§ 237-275 er udarbejdet af Thomas Elholm, til §§ 122-157 b, §§ 276-290 og §§ 296-305 af Morten Niels Jakobsen og til §§ 158-236, §§ 291-295 og § 306 af Gorm Toftegaard Nielsen. Kommentarerne er delvis baseret på Vagn Greves, Bent Unmack Larsens, Per Lindegaards, Asbjørn Jensens og Poul Dahl Jensens i de tidligere udgaver. Thomas Lyhne Hansen har udarbejdet sagsregistret.

Lovteksten er Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1052 af 4. juli 2016 med senere ændringer.

Kommentaren er ført op til begyndelsen af 2017, og således at straffelovsændringerne i foråret 2017 også er kommenteret.

Gorm Toftegaard Nielsen Thomas Elholm Morten Niels Jakobsen